

benytte deres vetoret i sager, hvori de selv var part. Der henvistes i den forbindelse til, at USA havde afstået på en afstemning i Sikkerhedsrådet om Den dominikanske Republik.

Så godt som samtlige talere, herunder også besættelsesmagterne, fremhævede nødvendigheden af at fortsætte afspændingspolitikken uagtet begivenhedsforløbet i Tjekkoslaviet. Uden en videreførelse af denne politik ville i atomalderen menneskeheds fremtidige eksistens stå på spil.

I det efterfølgende afsnit skal en række af de mere markante indlæg nærmere omtales.

Udenrigsminister *Dean Rusk* (USA) udtalte, at Sovjetunionen og visse Warszawa-pagtlandes besættelse af Tjekkoslaviet havde udløst en bølge af harme og frygt overalt i verden og havde rystet håbet om etablering af bedre forhold mellem Øst og Vest. Tjekkoslaviets ønsker om større frihed bundede ikke i et vestligt komplot, men i menneskets egen natur. Der var formentlig ingen, der troede på, at Tjekkoslaviet havde anmodet Warszawa-pagtlandene om at besætte landet og yde såkaldt „broderlig bistand“.

Udenrigsminister *Gromyko* (Sovjetunionen) indskrænkede sig til om begivenhederne i Tjekkoslaviet at udtale, at de socialistiske lande aldrig ville tolerere en situation, hvor der gøres indgreb i socialismens vitale interesser, eller hvor der gøres forsøg på at antaste det socialistiske statssamfunds grænser.

Udenrigsminister *Stewart* (Storbritannien) erklærede, at begivenhederne i Tjekkoslaviet havde rystet tilliden mellem Sikkerhedsrådets permanente medlemmer og dermed svækket FN. Den af *Gromyko* fremførte argumentation for besættelsen var ensbetydende med, at Sovjetunionen selv ville afgøre, hvad der var i andre landes interesse, samt forbeholde sig ret til efter eget forgodtbefindende at foretage militære indgreb i andre lande.

Den franske udenrigsminister *Debré* udtalte, at med Tjekkoslaviets besættelse var den kolde krigs dæmoner på ny vakt til live. Han fastslog, at der ikke var håb for menneskeheden uden afspænding mellem Vest- og Østeuropa, og ingen afspænding kunne forenes med stationering af besættel-

sestropper under magtanvendelse. Frankrig afviste, at interventionen var begrundet i faren for en ny militær trussel fra Forbundsrepublikken Tyskland.

Tjekkoslaviets fungerende udenrigsminister *Vaclav Pleskot* udtalte, at man med den proces, som begyndte i januar 1968, havde været overbevist om at kunne omforme Tjekkoslaviet til en moderne og blomstrende socialistisk stat i nær tilknytning til de socialistiske staters fællesskab. Med den situation, der var opstået i august 1968, var Tjekkoslaviet stillet over for en ny realitet. Den tjekkoslaviske befolkning havde udvist en eksemplarisk enhed og disciplin, og landet var indstillet på at gennemføre sine forpligtelser i henhold til Moskva-aftalen. Det ville hverken tjene FN eller Tjekkoslaviet, hvis situationen i landet blev benyttet til at genoplive den kolde krigs atmosfære.

*Zambia* fandt det ubegribeligt, at Sovjetunionen, der aldrig havde undladt at fordømme kolonialisters og imperialisters aggressionshandlinger mod kolonibefolkninger, nu selv havde gjort sig skyldig i sådanne uhyrlige handlinger.

*Madagascar* kunne som et socialistisk land ikke acceptere en socialisme, som kun kunne opretholdes gennem censur. Interventionens væsentligste formål synes at have været at bringe det „tjekkoslaviske forår“ til ophør gennem undertrykkelse af journalister og kunstnere. En videreførelse af denne politik ledte direkte mod genskabelse af koncentrationslejrssystemet.

*Tanzania* hævdede, at tragedien i Tjekkoslaviet intet havde med socialisme at gøre; det drejede sig alene om en magtdemonstration.

*Jugoslavien* fremhævede, at blokpolitikken havde forværret de internationale relationer og skabt en tilstand af usikkerhed for alle stater, herunder også for medlemmer af alliancer, hvor der var en tendens til, at den stærkeste dominerede. Stormagterne var tilbøjelige til at betragte blokopdelingen som det permanente grundlag for alle internationale forhold og for verdensfreden og udledte heraf en doktrin om, at de til forsvaret for visse påståede højere blokinteresser ensidigt kunne intervenere i deres magtsfære, især hvor de fandt, at den interne udvikling i medlemslandene gjorde det på-